

Årsplan

2026/2027

Gryllefjord Barnehage

Godkjent av SU i Gryllefjord barnehage den 29.06.2026

Innhold

Innledning	3
Om barnehagen	3
Formål og innhold	5
Omsorg.....	5
Lek	6
Danning	7
Læring	8
.....	8
Vennskap og fellesskap.....	9
Kommunikasjon og språk	10
Samarbeid.....	11
Foreldresamarbeid	11
Tilvenning.....	11
Eksternt samarbeid.....	13
Pedagogisk virksomhet.....	13
Barnehagens pedagogiske virksomhet	14
Medvirkning	15
Tilrettelegging for barn som trenger ekstra hjelp og støtte	15
Samisk kultur i barnehagen.....	16
Digital praksis	16
Trafikksikker barnehage	17
Progresjonsplan for fagområdene.....	18
Kommunale satsingsområder	25
1. Trygt og godt barnehagemiljø:.....	25
2. Helsefremmende oppvekst – HOPP	26
Planleggingsdager	29
Sommerstengt barnehage.....	29
Kildehenvisning	30

Innledning

Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i [Rammeplanen](#) og [Barnehageloven](#).

Barnehagens verdigrunnlag skal formildes, praktiseres og oppleves i aller deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling.

Barnehagens samfunnsmandat er, i nært samarbeid og forståelse med barnas hjem, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning.

Årsplanen skal også vise hvordan barnehagen følger opp felles målsettinger i kommunale satsingsområder. Våre satsingsområder er:

1. HOPP - helsefremmende oppvekst.

HOPP ønsker å gi alle barn i Senja kommune en sunn, aktiv og trygg oppvekst gjennom økt oppmerksomhet på kost og ernæring, barnas psykiske helse og fysisk aktivitet.

2. Trygt og godt barnehagemiljø.

Gjennom dette satsingsområdet skal det jobbes systematisk og helhetlig for at alle barn skal få oppleve tilhørighet og være en del av fellesskapet i barnehagen.

Om barnehagen

Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.

Gryllefjord barnehage ligger midt i fiskeværet Gryllefjord, med nær beliggenhet til skolen. Bygden ligger på vestsiden av Senja 40 km fra Finnsnes. Barnehagen var opprinnelig bygget som en bedriftsbarnehage i 1989, drives nå som en kommunal barnehage. Barnehagen er en en-avdelingsbarnehage, og 36 plasser til disposisjon. Vi deler barna i aldersblandede grupper og har barn i alder 1-6 år.

Barnehagen er bemannet med styrer, pedagogisk leder, barnehagelærer, barn- og ungdomsarbeider, fagarbeider og dyktige faste vikarer.

En av barnehagens styrker er at vi ligger lett tilgjengelig for både tur i skog og mark, men også hav og fjære. Vi bruker naturen som et pedagogisk verktøy, slik at barna får utforske og utfolde seg i variert miljø. Nærmiljøet er en viktig arena for å gi barna felles erfaring og referanse med årstid, vær, dyreliv, trafikksikkerhet og fiskens livssyklus fra hav til middagsbord.

Vi ønsker at barnehagehverdagen skal være preget av lek, undring, mestring og skaperglede. Personaler arbeider for å skape gode lekemiljøer, trygge relasjoner og varierte opplevelser som gir felles erfaring og grunnlag for vennskap.

I Gryllefjord barnehage jobber vi tett sammen med foreldrene slik at vi sammen legger til rette for en god barndom fylt med omsorg, lek, medvirkning, læring og dannelse i et trygt og godt barnehagemiljø.

Barnehagens verdigrunnlag

Verdigrunnlaget skal prege hele barnehagehverdagen. Barna skal møtes med omsorg respekt og annerkjennelse, og oppleve egenverdi og tilhørighet i felleskapet. Barnehagen fremmer demokrati, mangfold, likestilling, bærekraft, livsmestring og helse. Ulikhet ses som en resurs og barns beste skal alltid være et grunnleggende hensyn.

Barnehagens åpningstid:

07.30-16.00

Kontaktinformasjon:

Barnehagen: 407 64 884

Styrer- Johanne: 918 80 892

Pedagogisk leder- Marte: 480 48 200

Formål og innhold

Barnehagens innhold skal være allsidig og tilpasset barna. Omsorg, lek, danning og læring henger sammen og preger hele hverdagen gjennom relasjon, lek, rutiner og aktivitet.

Omsorg

Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. I barnehagen skal alle barna oppleve og bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for.

Personalet skal:

- være lydhør for barnas uttrykk og imøtekomme deres behov for omsorg med sensitivitet.
- sørge for at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og trivsel i barnehagen.
- legge til rette for at barna kan knytte seg til personalet og til hverandre.
- møte alle barn med åpenhet, varme og interesse, og vise omsorg for hvert enkelt barn
- ivareta barnas behov for fysisk omsorg, inkludert behov for ro og hvile.
- Støtte og oppmuntre barna til å vise omsorg for andre og til selv å ta imot omsorg

Våre tiltak for å oppnå dette:

- I vår barnehage skal vi være nærværende og engasjerte voksne
- Være lydhøre og se hvert enkelt barn og dets behov
- Personaljobbing i forhold til bevisstgjøring av egne roller
- Personalet skal sikre et trygt og inkluderende barnehagemiljø
- Samtale om egne og andres følelser og utvikle empati og omsorg for hverandre
- Relasjonssirkelen
  - sikre at alle barn har god relasjon til minst en voksen i barnehagen

Lek

Leken skal ha en fremtredende plass i barnehagen og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur.

Personalet skal:

- inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne
- organisere rom, tid, og lekemateriell for å inspirere til ulike typer lek.
- fremme et inkluderende miljø der alle barn kan delta i lek og erfare glede i lek.
- være bevisst på egen rolle og deltakelse i barnas lek.
- ta initiativ til lek og bidra aktivt til at alle barn får delta/deltar i leken
- bidra til at barna får felles erfaringer som grunnlag for lek, og legge til rette for utvikling av leketemaer.
- observere, analysere, støtte, delta i og berike leken på barnas premisser.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Utvikle og endre lekemiljø jevnlig.
- Barnehagen skaper variert og inspirerende lekemiljø med tilgjengelige materiell som inviterer til fantasi og utforskning.
- Barna får god til sammenhengende lek hver dag, både ute og inne uten nødvendige avbrytelser.
- Personalet deltar aktivt i lek, ved behov, støtter samspill og hjelper barna som trenger hjelp til å komme inn i lek eller forstå lekens regler.
- Legges til rette for små og større lekegrupper slik at alle barn får mulighet til å oppleve mestring og deltakelse.
- Felles opplevelser, turer og aktiviteter brukes bevisst som inspirasjon til videre lek og samspill mellom barna

Danning

Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp.

Personalet skal:

- tilrettelegge for meningsfulle opplevelser og støtte barns identitetsutvikling og positive selvforståelse.
- bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet.
- støtte barnas aktivitet, engasjement og deltakelse i fellesskapet.
- utfordre barnas tenkning og invitere dem inn i utforskende samtaler.
- synliggjøre og fremheve mangfold og ulikhet som grunnlag for opplevelser, utforskning og læring.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Personalet møter barna med anerkjennelse og støtter de i å uttrykke tanke, følelser og erfaringer.
- Barna får delta aktivt i hverdagen gjennom valg, samtaler og medvirkning i aktiviteter og rutiner.
- Det legges til rette for felles opplevelser og aktiviteter som styrker samhold og felleskap i gruppen.
- Barna øver på sosiale ferdigheter som turtaking, samarbeid, det å lytte og ta hensyn til andre i trygge rammer.

Læring

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre.

Personalet skal:

- Legge til rette for helhetlige læringsprosesser som fremmer barnas trivsel og allsidige utvikling.
- Sørge for et inkluderende fellesskap og legge til rette for at barn kan bidra til egen og andres læring.
- støtte og berike barnas initiativ, undring, nysgjerrighet, kreativitet, læringslyst og tiltro til egne evner.
- sørge for at alle barn kan få rike og varierte opplevelser og erfaringer, utfordringer og mestringsopplevelser.
- Være oppmerksom på barnas interesser og engasjement, og legge til rette for læring i ulike situasjoner og aktiviteter

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Personalet tilpasser aktiviteter og prosjekter til barns alder, interesser og utviklingsnivå.
- Nærmiljøet brukes aktivt som læringsarena med turer til skog, fjære, fiskebruk, fotballbane, skoleplass og andre relevante arenaer.
- Barna får varierte erfaringer gjennom lek, litteratur, samtaler, kreative aktiviteter, musikk og bevegelser.
- Personalet følger barns initiativ og nysgjerrighet, og bruker dette som utgangspunkt for videre læring og utforskning.
- Personalet tilrettelegger for aldersadekvate grupper med pedagogisk innhold i klubber.

Vennskap og fellesskap

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill.

Personalet skal:

- støtte barnas initiativ til samspill og bidra til at alle kan få leke med andre, oppleve vennskap og lære å beholde venner.
- støtte barna i å ta andres perspektiv, se en sak fra flere synsvinkler og reflektere over egne og andres følelser, opplevelser og meninger.
- støtte barna i å sette egne grenser, respektere andres grenser og finne løsninger i konfliktsituasjoner.
- forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Personalet organiserer små og større grupper for å styrke relasjoner, trygghet og deltakelse i fellesskapet.
- Personalet er aktivt til stede i lek og samspill, og støtte barn som trenger hjelp til å komme inn i lek, forstå lekekoder og delta i fellesskap.
- Personalet veileder barna i konfliktsituasjoner og støtter dem i å finne gode løsninger gjennom dialog, turtaking og perspektivtaking
- Bøker, samtaler, konkrete og pedagogiske verktøy brukes aktivt for å styrke barns sosiale kompetanse og forståelse av vennskap
- Barnehagen følger handlingsplan for trygt og godt barnehagemiljø og arbeider etter aktivitetsplan ved behov.
- Pedagogisk analyse brukes ved behov for å forstå og støtte barns lek, relasjoner og samspill.
- Personalet gjennomfører relasjonskartlegging etter kartleggingsplanene, blant annet ved bruk av relasjonssirkelen, for å sikre trygge relasjoner til voksne
- Vennebussen brukes som verktøy i arbeidet med vennskap, inkludering og forebygging av utestenging

Kommunikasjon og språk

Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom hele barnehagehverdagen.

Personalet skal:

- Anerkjennelse og respondere på barnas ulike verbale og non-verbale kommunikasjonsuttrykk, og legge til rette for involvering i samspill og samtaler.
- Være bevisst på sine roller som språklige forbilder og være lydhøre i kommunikasjon med alle barn.
- Følge med på barnas kommunikasjon- og språkutvikling, samt fange opp og støtte barn som har ulike former for kommunikasjonsutfordringer.
- Bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen, støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Barnehagen skaper et rikt språkmiljø med varierte erfaringer gjennom hele dagen, i lek, måltid, samlinger og aktiviteter.
- Personalet legger til rette for språkstimulering gjennom sang, rim, regler, bøker og fortellinger.
- Barna får støtte til å sette ord på egne opplevelser, tanker og følelser i meningsfulle situasjoner.
- Språklig mangfolds synliggjøres gjennom bruk av ulike språk, bøker, sanger og samarbeide med foresatte.
- Kartlegger barnas språkkompetanse gjennom TRAS og Alle med.
- Personalet skal være aktive og deltakende i dialog med barna
- Språkkiste og Snakkepakken brukes som pedagogisk verktøy

Samarbeid

Foreldresamarbeid

Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med barnas hjem.

- Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning.
- Samarbeidet mellom barnehagen og foreldre/foresatte skal alltid ha barnets beste som mål.
- Foreldresamarbeidet skal skje både på individnivå, gruppenivå, gjennom foreldreråd og samarbeidsutvalg.

Foreldrerådet:

- Skal fremme foreldrenes felles interesser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø.
- Foreldrerådet består av foreldre til alle barna i barnehagen.

Samarbeidsutvalget (SU):

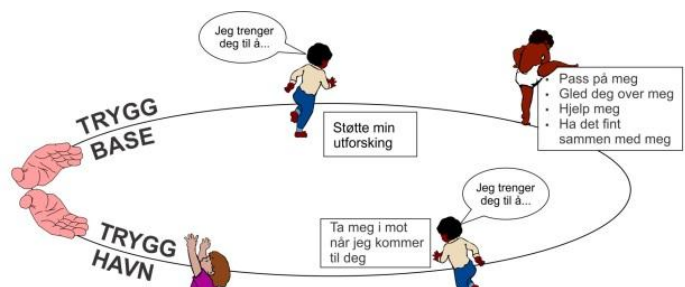
- Skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ.
- SU består av foreldre og ansatte i barnehagen, slik at hver gruppe er likt representert.
- Barnehageeier skal sørge for at saker av viktighet forelegges foreldrerådet og SU.
- Skal gjennomføre minimum 2 møter i året.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Gjennomføre møter med SU.
- Foreldremøter, høst og vår.
Dialogmodellen/pedagogisk sol kan være gode verktøy på foreldremøter.
- Foreldresamtaler.
- Foreldreundersøkelser annen hvert år

Tilvenning

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Rutiner og organisering tilpasses slik at barnet får tid til å bli kjent og knytte relasjoner til personalet og til andre barn. Trygghetssirkelen gjennomgås med foreldre og er et grunnlag for tilvenningen.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Barnehagen inviterer nye foresatte til foreldremøte før oppstart.
- Barnehagen gjennomfører besøksdag/bli kjent-dag for nye barn og foresatte før oppstart.
- Barnet får en kontaktperson som har særlig ansvar for å følge barnet og foresatte gjennom den første tiden.
- Foresatte får informasjonsskriv med praktisk informasjon om oppstart, dagsrytme, klær, utstyr og tilvenning.
- Startsamtalet tar utgangspunkt i barnets behov, rutiner, søvn, mat, språk, trygghet, interesser og tidligere erfaringer.
- Tilvenningens lengde og organisering tilpasses barnets alder, behov og reaksjoner. Vi anbefaler korte dager i starten og tett samarbeid mellom foresatte og personalet.
- Personalet og foresatte gjør fortløpende avtaler om videre tilvenning ut fra hvordan barnet viser trygghet, behov for støtte og tilknytning til personalet.
- Barnet kan ha med trygghetsobjekt/overgangsobjekt, som smokk, kosebamse eller annet kjent hjemmefra, dersom dette støtter barnet i overgangen til barnehagen.
- Barnehagen tilbyr tolk i samarbeidet med foresatte dersom det er behov for det

Overgang barnehage – skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning.

[Plan for overgang barnehage-skole - Compilo](#)

Foreldre som har skolestarter, vil få denne planen som et vedlegg til årsplanen siste år i barnehagen.

Våre tiltak for å oppnå dette:

Barnehagen følger Senja kommunes «Plan for overgang barnehage – skole», for å skape en god overgang for alle som skal begynne på skolen.

- Forberedelsene starter i barnehagen blant annet med skoleforberedende aktiviteter, og et godt samarbeid med skolen.
- Vi prøver å gjennomføre skolestarterklubb en gang pr uke. Planen for hva vi skal jobbe med i førskolegruppa, tar vi utgangspunkt i begrepsplan før skolestart.
- Vi øver på selvstendighetstrening og sosial kompetanse, på å ta imot beskjeder, konsentrasjon og utholdenhet.
- Prøver å legge til rette for besøksdager og felles turer/arrangementer med skolen
- Førskolebarna har inntil 3 dager som de er på skolen før de slutter i barnehagen.
- Den siste foreldresamtalen for førskoleforeldrene i barnehagen er utfyllingen av et overgangsskjema som skal følge barnet på skolen. Barnehagen må ha samtykke fra

foreldrene for å dele opplysninger om enkeltbarn til skolen. Foreldrene avgjør hva som skal stå om deres barn på overgangsskjemaet.

Eksternt samarbeid

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon. Senja kommune har en plan med stort fokus på folkehelseperspektivet. Barns fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd, samt forebygge krenkelser og mobbing.

Nære samarbeidspartnere for å innfri dette er:

- Helsestasjon
- Barnevern
- Pedagogisk-psykologisk tjeneste, PPT
- BUP
- Barnehabiliteringen UNN
- Statped
- Logoped
- FASE

Pedagogisk virksomhet

Ifølge rammeplanen vil dokumentasjon gi foreldrene, lokalmiljøet og kommunen som Barnehagemyndighet informasjon om hva barn opplever, lærer og gjør i barnehagen. Det vil videre si for Gryllefjord barnehage at de ulike formene for dokumentasjon som vi har gir grunnlag for refleksjon over barnehagens verdigrunnlag og oppgaver, og barnehagen som arena for barns lek, læring og utvikling. Vi vet at dette arbeidet er viktig i forhold til barnehagens utvikling. God planlegging skal bidra til en gjennomtenkt og hensiktsmessig bruk av barnehagens menneskelige og materielle ressurser, samt nærmiljø og naturområder. Planleggingen blir basert på kunnskap om barns utvikling og læring, observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtaler med barn og foreldre.

Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.

I barnehagen har vi ulike former for dokumentasjon:

Årsplanen

Alle barnehager skal utarbeide en årsplan. I Gryllefjord barnehage har vi i tillegg til årsplanen, informasjonsskriv til foreldrene og hver avdeling har utarbeidet en avdelingsplan. Hver avdeling utarbeider også månedsplaner og ukeplaner ut fra årsplanen og avdelingshjulet.

Årsplanen skal inneholde informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med omsorg, lek, danning og læring for å sikre barn gode utviklings- og aktivitetsmuligheter i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem.

En årsplan har en rekke funksjoner.

- Arbeidsverktøy for personalet for å styre barnehagen i en uttalt retning. Ut ifra årsplanen lager vi, avdelingsplaner, månedsplaner og ukeplaner på Visma som sier mer grundig om hva som gjøres i barnehagen til enhver tid.
- Grunnlag for kommunens tilsyn med barnehagen.
- Foreldrenes mulighet til å kunne påvirke barnehagens innhold, gjennom foreldrerådet.
- Informasjon om barnehagens pedagogiske innhold til eiere, politikere, kommune, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

Vurdering

Barnehagens arbeid skal vurderes i forhold til kriterier gitt i barnehageloven, rammeplanen og eventuelle lokale retningslinjer og planer. Vi evaluerer hver måned, i tillegg evaluerer vi fester/ tradisjoner og andre aktiviteter jevnlig. Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalet er involvert i for å lære av prosesser og utvikle barnehagen som pedagogisk virksomhet.

Barnehagen pålegges gjennom rammeplanen å vurdere barnehagens pedagogiske arbeid. Underveis må vi vurdere om vi har nådd de mål vi har satt oss. Får barnet det utbytte av oppholdet som vi hadde tenkt oss? Blir vi ansatte i barnehagen bedre og mer bevisst? Observasjon og vurdering gjøres fortløpende gjennom hele barnehageåret. En mer systematisk vurdering tas opp på personalmøter. Personalet vurderer på ulike måter: Egne skjema, diskusjoner, Grunnlaget for vurderingen er hvordan planer og systemer fungerer. Observasjon av barna og barnegrupper vil også være grunnlag for vurdering.

Visma flyt barnehage

På <https://barnehage.visma.no/senja> finner dere bilder, månedsplaner, ukeplaner og annen relevant informasjon som angår det enkelte barn, personalet og barnehagen. Årsplanen, med opplysninger til foreldrene og avdelingsplan blir også lagt ut på Visma. Der kan foreldrene lese den, eller laste den ned/skrive den ut.

Dagsrapport

I Visma skriver vi en kort rapport om hva vi har gjort i barnehagen, har det skjedd noe spesielt, har vi gjort noe morsomt eller har vi spist noe ekstra til lunsj.

Barnehagens pedagogiske virksomhet

- Barnehagen skal planlegge, vurdere og dokumentere det pedagogiske arbeidet.
- Planlegging skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen.
- Vurderingsarbeidet skal sikre at alle barn får et tilbud i tråd med Barnehageloven og Rammeplanen. Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i.
- Dokumentasjon av personalets arbeid skal synliggjøre hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen.
- Et etisk perspektiv skal ligge til grunn ved pedagogisk dokumentasjon av barnegruppen og enkeltbarn.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Barnehagen utarbeider årsplan, månedsplan og planer for ulike grupper og tema etter behov.
- Personalet vurderer det pedagogiske arbeidet gjennom personalmøter, planleggingsdager, ledermøter og daglig refleksjoner.
- Dokumentasjon, observasjoner og praksisfortellinger brukes som grunnlag for refleksjon, vurdering og videre planlegging.
- Vi bruker EBBA som analyseverktøy for å vurdere kvaliteten på barnehagens pedagogiske arbeid. [EBBA](#)
- Foreldreundersøkelse annen hvert år.
- Personalet skal kjenne til aktivitetsplikten §41-43 i Barnehageloven.
- Pedagogisk analyse: En måte å forstå utfordringer i læring eller adferd slik at en kan finne gode tiltak som faktisk hjelper

Medvirkning

Alle barn skal oppleve at deres uttrykk, tanker og initiativ har betydning i hverdagen. Medvirkning handler om å bli lyttet til, tatt på alvor og får påvirke utfra egne forutsetninger.

Personalet må være oppmerksomme på både verbale og nonverbale uttrykk også hos de yngste barna.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Personalet skal lytte til barns uttrykk, interesser og initiativ.
- Barnehagen skal gi barna medvirkning i lek, aktiviteter, rutiner og lekemiljøer.
- Personalet skal tilpasse medvirkning til barnas alder og forutsetninger.
- Personalet skal bruke barnas innspill i planlegging og vurdering
- Personalet skal la barna delta i valg på en alderstilpasset måte.

Tilrettelegging for barn som trenger ekstra hjelp og støtte

Barnehagen skal tilpasse det allmenpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger

Inkludering i barnehagen handler også om tilrettelegging for sosial deltakelse.

Barnehagen skal sørge for at barn som mottar spesialpedagogisk hjelp, inkluderes i barnegruppen og det allmenpedagogiske tilbudet.

Flerspråklige barn: Barnehagen har et skjerpet ansvar for å styrke begrepslære og forståelse av hverdagsspråk hos barn med flere språk. Barnehagen må støtte barna når de bruker morsmålet sitt og samtidig arbeide aktivt med å fremme barnas norskspråklige kompetanse.

Samisk kultur i barnehagen

Uansett om det er samiske barn eller ikke i vår barnehage, skal barnehagen synliggjøre samisk kultur.

Personalet skal:

- ha kjennskap til, og legge vekt på, at også den samiske kulturen skal være en del av barnehagens innhold
- Gjøre barna kjent med samisk kultur og levesett og knytte det samiske perspektivet til merkedager og hverdagsliv, kunst og kultur og mattradisjoner

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Samiske eventyr med konkrete
- Samisk musikk, joik og rytmer
- Samisk kultur, bilder, film, mat og klær.
- De åtte årstidene fra snakkepakken
- Være bevisst at den samiske kulturen ligger tett opp til den nordnorske kulturen og en del av Norges kulturmangfold
- Oppholde oss på et bestemt område “Siida” og “ahki” gjennom hele årstiden for å se forandringer i naturen

Digital praksis

Barnas digitale praksis skal bidra til barns lek, kreativitet og læring.

Personalet skal:

- legge til rette for at barna utforsker, leker, lærer og selv skaper noe gjennom digitale uttryksformer.
- delta i barnas mediebruk.
- utforske kreativ og skapende bruk av digitale verktøy sammen med barna.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Visma flyt barnehage, samarbeids-app mellom barnehage og foreldre
- Vi ønsker å bruke digitale verktøy slik at vi bidrar til at barna får leke, være kreativ og at det skjer læring, og utjevner sosiale forskjeller.
- Bruke digitale verktøy som en støtte til barns læringsprosesser
- Være aktiv sammen med barna, gode rollemodeller og delta i barns mediebruk
- Legge til rette for at barn skal kunne utforske og undre seg
- Utøve digital dømmekraft i samarbeid med foreldrene

- I vår barnehage har vi nettbrett, TV, bee-bot, digitalt mikroskop, koding ekspress (tog), lys og lyd som vi bruke i samlinger, musikkstund, temabasert arbeid, trening og pedagogiske aktiviteter.

Trafikksikker barnehage

Senja kommune er sertifisert som trafikksikker kommune via Trygg trafikk. Dette gjøres i tråd med forskrift om miljørettet helsevern i barnehage, folkehelseloven og Rammeplan. Dette arbeidet hører inn under fagområdet *Nærmiljø og samfunn*.

Personalet skal:

- Ha kunnskap om trafikkbegreper som trafikanter, trafikkskilt, regler, sikkerhetsutstyr, kjøretøy og miljøet rundt veiene.
- Legge til rette for at barna får bruke motoriske ferdigheter og sansene sine aktivt i trafikken.
- Være tydelige forbilder når vi er ute på tur, og inkludere barna i både spontan og planlagt lek med trafikktema.
- Gjøre barna oppmerksomme på hvordan vær og årstid kan påvirke trafikksituasjoner.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Trafikksikkerhet er et fast innslag på høstens foreldremøte
- Rutiner for turer til fots, med bil og kollektivtransport
- Trafikksikkerhet er tema på samlinger, tilpasset aldersnivå
- Bruke sanger, rim og regler for å lære viktige trafikkregler og begreper.
- Ha lyttende leker og rollelek som tar utgangspunkt i trafikale situasjoner.
- Gå på utforskende turer i nærmiljøet, og observere hvordan trafikken fungerer.
- Lage et lekemiljø inne og ute med trafikk-tema (f.eks. sykkelbane, trafikkskilt og rollespill).
- Reflektere sammen med barna rundt trafikkregler, konsekvenser ved regelbrudd, og hvordan vi kan handle trygt.
- Øve på rutiner som refleksbruk og riktig plassering som gående i trafikken.
- Gjennomføre ROS-analyser og tiltakskort for alle turer utenfor barnehagens område.
- Ha trafikkopplegg med Trygg Trafikk, og førstehjelpsopplæring tilpasset barn med Henry (Røde Kors).

Progresjonsplan for fagområdene

Kommunikasjon, språk og tekst		
Barna skal få utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. Personalet i vår barnehage skal bidra til flerspråklig mangfold i barnegruppa.		
1-2 år	3-4 år	5-6 år
Hva: - Begrepsinnlæring for alle. - Parallell lek i barnegruppa. - Møte språk gjennom sang, rim, regler, bildebøker, konkrete, gjentakelse og daglige rutiner - Å uttrykke seg gjennom kroppsspråk, mimikk, lyder, enkeltord, peking og handlinger. - Møte begreper knyttet til kropp, mat, klær, dyr, farger, lek, følelser og hverdagsrutiner	Hva: - Støtte flerspråklige barn med bruk av enkle begreper, og støtte de i å bruke sitt morsmål. - Bevisstgjøring på bruk av språket i konfliktsituasjoner og sette ord på følelser. - Øve på å ta ordet, men samtidig lytte til andre. - Legge til rette for deltakelse i lek, der barna utvikler forståelse for lekeregler. - Lære å bruke språket som et hjelpemiddel i konflikter og relasjonshåndtering. - Spill og regellek	Hva: - Støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål, og benytte hverdagsspråk. - Bruke språket i konfliktsituasjoner og sette ord på følelser. - La tall og alfabet bli en del av barnehagedagen. - Preposisjoner og plassering - Fortelle og gjenfortelle. - Lære å hevde sine meninger, lytte til andre og turtaking. - Faste førskolegrupper for de eldste barna. - Spill og regellek.
Hvordan: - Samtaler om hverdagshendelser og felles opplevelser hver dag. - Fabulerer og leker med språket. - Sang- og bevegelsesleker, rim og rytmer. - Høytlesning/lydbøker - Bruker bøker og konkrete - Personalet skal delta aktivt i aktiviteter med barna. - Oppmuntre til å snakke i plenum. - Fortelle/dramatisere eventyr/fortellinger med og uten konkrete. - Språkverktøy: <i>Steg for steg, Språkkista, Grep om begreper, Språk i sammenheng og Snakkepakken.</i> - Digitale verktøy for språkinnlæring - Barna får møte ordbilder, bokstaver, tall og andre symboler på avdelingen. - Gjenkjenne og øve på eget navn. - Oppmuntre flerspråklige barn til å bruke hjemmespråket sitt i barnehagehverdagen og synliggjøre mangfold som en ressurs i barnehagen		

Kropp, bevegelse, mat og helse

Barnehagen skal legge til rette for at alle barn skal oppleve glede ved fysisk aktivitet, et sunt og variert kosthold. Vi skal jobbe aktivt for å styrke barnas psykiske helse og velvære.

1-2 år	3-4 år	5-6 år
Hva: - Videreutvikle motoriske ferdigheter og kroppskontroll. - Glede av å være ute i naturen. - Øve seg på grov- og finmotorikk. - Lære elementær god hygiene. - Barna får øve på av- og påkledning. - Måltidene skal være en hyggelig stund sammen, med fokus på et sunt kosthold med varierte smaksopplevelser.	Hva: - Videreutvikle motoriske ferdigheter og kroppskontroll. - Bli glad i og fortrolig med sin egen kropp til tross ulikheter. - Glede over å være ute i all slags vær. - Øve på å velge pålegg og smøre maten selv. - Lære mer om matproduksjon - Vi har fokus på hygiene og renslighet. - Lære om bakterier og vanlige sykdommer. - Mer selvstendig med toalettbesøk og av- og påkledning.	Hva: - Videreføre motoriske ferdigheter og utholdenhet i aktiviteter. - Stole på sin egen kropp og utfordre grenser. - Utvide forståelsen for sammenhengen mellom kosthold og helse - Mer forståelse av hvordan kroppen fungerer innvendig og utvendig. - Bli mer selvstendig i hverdagsrutiner. - Få en forståelse av livets sirkel: mat-mennesker-dyr-natur-mat

Hvordan:

- Gi barna trygghet til å balansere på kanter, klatre, hinke, hoppe med samlede ben, og lære å huske/gi fart selv. La barna gå i ulendt terreng ute, og prøve å klatre.
- Anerkjenne barns motoriske grov- og finmotoriske mestring.
- Veilede og legge til rette for formingsaktiviteter som øver på finmotorikk.
- Personalet skal være aktive og tilstedeværende voksne
- Øve på å være selvstendig ved måltider.
- Legge til rette for selvstendighetstrening ved toalettbesøk, håndvask og av- og påkledning.
- Lære å kle seg selv, avpasset værforbehold.
- Temajobb om *Kroppen*; der barna lærer mer om kroppens funksjoner sanser, psykisk og fysisk helse, kosthold og førstehjelp.
- God oppstart og lang tilvenningstid til høsten der vi jobber med mangfold, relasjonsbygging og vennskap som gjennomgående tema.
- Barna skal få delta i planlegging og matlaging.
- Snakkemedbarn.no*, og «Jeg vet» på Salaby gjennom Bufdir.
- Knytte arbeidet til HOPP, gjennom fokus på bevegelsesglede, matglede, psykiskhelse, mestring, trivsel og felleskap.

Kunst, kultur og kreativitet

I barnehagen skal barna få oppleve og skape gjennom ulike estetiske uttryksformer. Vi skal bidra til at kulturelt mangfold blir en berikelse for barnegruppa.

1-2 år	3-4 år	5-6 år
Hva: - Barna får utforske materialer, farger, lyd og rytme med sansene. - De leker og lager ting med ulike materialer som maling, papir, leire og naturmaterialer. - De møter bøker, bilder og enkle fortellinger som stimulerer språk og fantasi. - Bevegelsessanger og rytme er en del av hverdagen. - Fokus er på lek, utforskning og skaperglede, ikke på ferdige produkter.	Hva: - Mer finmotoriske aktiviteter i forming. - Rollelek og utkledning - Konstruksjonsleker - Enkel fargelære. Sammenkoble farger og fargenavn. - Kjennskap til kulturelle uttrykk som billedkunst, musikk, dans, drama, språk, litteratur og film. - Utvide repertoar innenfor musikk, kunst og kultur.	Hva: - Sanger med flere vers, lytte til musikk - Eventyr, drama og musikk - Uttrykke følelser gjennom forming, sang, musikk og drama - Finmotorikk i tegning, maling og forming - Avansert rollelek - Kunne alle farger, lage systemer, mønster og blande farger - Få en større kjennskap til kulturelle uttrykk som billedkunst, håndverk, musikk, dans, drama, språk, litteratur, film, arkitektur og design.

Hvordan:

- Barna skal få uttrykke seg gjennom ulike estetiske virkemidler.
- Barna får kjennskap til rytmer og instrument.
- Sansemotoriske leker tilpasset alder og forutsetning.
- Bordteater, flanellograf og utkledning.
- Kunstutstilling i barnehagen.
- Delta på kulturopplevelser.
- Formingsaktiviteter med ulikt materiell.
- Månedstema; eventyr, drama og musikk, der vi har fokus på kulturformidling og estetiske uttrykksmåter.
- Personalet skal aktivt jobbe for et lærerikt samarbeid med flerkulturelle og flerspråklige familier.
- Barna får tilgang på ulike materialer og digitale verktøy

Natur, miljø og teknologi

Barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser, og få oppleve naturen som arena for lek og læring.

1-2 år	3-4 år	5-6 år
Hva: - Barna får erfaring med vær, vind, vann, snø, sand, stein, blader, dyr, fugler, insekter og naturmaterialer. - Barna opplever naturen med kroppen og sansene gjennom lek ute - De lærer enkle begreper som kald/varm, våt/tørr og stor/liten gjennom hverdagen - De bruker enkle redskaper som bøtter og spader, og utforsker hvordan materialer kan fylles, tømmes og formes.	Hva: - Barna utforsker naturen gjennom turer, lek, samtaler og enkle undersøkelser. - De blir kjent med dyr, planter, insekter, vær, årstider og ulike naturmaterialer. - De prøver enkle eksperimenter og bruker verktøy som forstørrelsesglass, kamera og nettbrett sammen med voksne. - De lærer å ta vare på naturen ved å rydde, sortere avfall og gjenbruke materialer.	Hva: - Barna utforsker sammenhenger i naturen, som mellom mennesker, dyr, planter, vær og årstider. - De stiller spørsmål, undrer seg og snakker om det de ser og oppdager. - De utforsker enkle naturfenomener som flyte/synke, lys/skygge og smelte/fryse. - De bruker natur- og gjenbruksmaterialer i lek, bygging og skapende aktiviteter. - De lærer å vise omsorg og respekt for dyr, planter og naturen.
Hvordan: - Utforske naturen og nærmiljøet med f.eks.; «Småfotan i Midt-Troms». - Eksperimentere med ulike naturmaterialer gjennom estetiske aktiviteter. - Digitale verktøy sammen med barna. - Grov- og finmotoriske aktiviteter i all slags vær, hele året. - Tema om Natur og miljø. - Miljøvern, gjenbruk og matsvinn - Årstid - Dyr - Planter - Universet - Elementer		

Antall, rom og form		
Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagliglivet, teknologi, natur, kunst og kultur.		
1-2 år	3-4 år	5-6 år
Hva: - Barna blir kjent med enkle matematiske begreper som stor/liten, opp/ned og full/tom. - De utforsker antall og mengde i hverdagen, for eksempel ved å telle barn, leker og frukt. - De leker med former og materialer som klosser, baller og bokser. - De øver på å sortere og rydde ved å legge like ting sammen. - De bruker kroppen til å utforske rom og plassering, som å krype under, klatre opp og sitte inni.	Hva: - Barna bruker tall og telling i hverdagen, som i lek, samling og borddekking. - De sorterer ting etter farge, form, størrelse og plass. - De utforsker former og mønster gjennom lek, tegning og bygging. - De bygger og konstruerer, og lærer om balanse, høyde og rom. - De blir kjent med tid og rekkefølge, som før/etter og dag/nat	Hva: - Barna blir kjent med tid og rekkefølge, som i dag, i morgen, før og etter. - De bruker telling og tall i hverdagen, for eksempel i lek, turer og borddekking. - De utforsker tall, mengde og symboler gjennom lek og spill. - De sammenligner og måler ting som lengde, høyde, vekt og avstand. - De lærer sammenhengen mellom tall, mengde og symboler gjennom praktiske aktiviteter.
Hvordan: - Bruke tall og telling i naturlige situasjoner både inne og ute. - Synge sanger, regler, rim og eventyr med tall. - Spill og regellek. - Jobbe med preposisjoner ut fra alder og forutsetning. - Digitale verktøy; Bee-bot (programmering), nettbrett og kamera. - Lek med forming og konstruksjon. - Pedagogisk material -Mattekiste -Geo -Tallstarter		

Etikk, religion og filosofi

Barnehagen skal la barna få kjennskap til ulike religioner, livssyn og kulturer gjennom markering av tradisjoner og høytid. Barna skal få en begynnende forståelse av mangfoldets egenverdi, og mulighet til å utforske og undre seg over filosofiske spørsmål.

Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn, og som er forankret i menneskerettighetene.

Barnehageloven § 1.

- Respekt for menneskeverdet og naturen
- Åndsfrihet
- Nestekjærlighet
- Tilgivelse
- Likeverd
- Solidaritet

1-2 år

3-4 år

5-6 år

Hva:

- Utvikle evne til å vise respekt, omsorg og empati for hverandre.
- Bli kjent med ulike religioner, kulturer og tradisjoner.
- Gjenkjenne følelser hos andre
- Bli bevisst på at egne handlinger påvirker andre.
- Medbestemme og ta egne valg ut fra alder og forutsetninger.
- Problemløsning og selvstendig tenking
- Samtale og filosofere over grunnleggende spørsmål (natur, liv og død).
- Motvirke mobbing og krenking av barn i barnehagen.

Hvordan:

- Lytte til hverandre, samt respektere egne og andres grenser.
- Utvikle forståelse, respekt, toleranse og interesse for mangfold og ulikheter.
- «Steg for steg» i hverdagen.
- Tema i barnehagen der mangfold og samspill står i fokus. Vennskap og relasjonsbygging.
- Feire jul og påske i barnehagen med tradisjonsrike aktiviteter.
- Gi barna erfaring med medvirkning og demokrati gjennom valg, turtaking samarbeid.
- Markere sentrale høytider i andre representerte kulturer i barnehagen.
- Utforske og under seg over eksistensielle-, etiske-, religiøse-, livssyns- og filosofiske spørsmål sammen med barna.
- Internasjonal måned der vi har fokus mangfold gjennom;
  - Internasjonal mat, land og kulturer.
  - Musikk, kunst og dans.
  - Familieformer

Nærmiljø og samfunn		
Gjennom utforskning, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden.		
1-2 år	3-4 år	5-6 år
Hva: • Utforske nærmiljøet i og rundt barnehagen • Vi øver på å hjelpe hverandre. • Viktige merkedager barna får kjennskap til. • Øve på trygg ferdsel i nærmiljøet	Hva: • Utforske nærmiljøet rundt barnehagen. • Bli kjent med steder og funksjoner i lokalsamfunnet. • Delta i fellesskap og samlede aktiviteter. • Ta vare på hverandre. • Viktige merkedager barna får kjennskap til. • Grunnleggende forståelse om vårt samfunn og nærområde. • Øve på trygg ferdsel i nærmiljøet	Hva: • Utforske nærmiljøet rundt barnehagen. • Delta i fellesskap og samlede aktiviteter. • Demokratiske prinsipper, medbestemmelse • Hvor bor vi? • Utvikle forståelse for ulike tradisjoner og skikker • Å få erfaring med barns rettigheter, likeverd, ansvar, medvirkning og demokratiske prosesser gjennom samtaler, valg og felles beslutninger. • Få begynnende kunnskap om menneskerettigheter; FN's barnekonvensjon. • Viktige merkedager barna bør ha kjennskap til. • Få kjennskap til skole i nærområdet. • Øve på trygg ferdsel i nærmiljøet
Hvordan: • Jobbe i det daglige med å skape et godt barnehagemiljø, konflikthåndtering, sosialt samspill og vennskap. • Arbeide med demokrati, likeverd og barns rettigheter • Synliggjøre mangfold som en ressurs. • Gå turer i nærmiljøet som gir muligheter for lek, læring, undring og refleksjon. • Lekegrupper på tvers av avdelinger i barnehagen. • Blålys-måned der vi jobber med å bli kjent med utrykningsetatene og trafiksikkerhet. • Besøke og/eller få besøk av nødetater. • Øve på trygg ferdsel i nærområdet • Vennebyen • «Bli med heim» – NRK Super • «BlimE»- NRK Super		

Kommunale satsingsområder

1. Trygt og godt barnehagemiljø:

Gjennom dette satsingsområdet skal det jobbes systematisk og helhetlig for at alle barn skal få oppleve tilhørighet og være en del av fellesskapet i barnehagen.

For barnehagene i Senja kommune betyr dette, alle barn skal få oppleve tilhørighet og være en del av fellesskapet i barnehagen. Personalet skal spille en viktig rolle i å støtte barna og etablere gode relasjoner og utvikle vennskap.

Bakgrunn for arbeidet
• Barnehageloven og Rammeplanen.   • Overordnet målsetting for alle kommunale barnehager.   • Progresjonsplan for fagområdene i barnehagen   • Barnehagens plikt til å forebygge, følge med, gripe inn og sette inn tiltak ved mistanke om at barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø.
Mål fra Rammeplanen
• Alle barn skal oppleve og høre til og være en del av fellesskapet i barnehagen   • Alle barn skal få oppleve å være i lek sammen med andre barn   • Alle barn skal få oppleve å være i et inkluderende fellesskap som legger til rette for at barna kan bidra i egen og andres læring.   • Barnehagen skal forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre.
Våre tiltak for å oppnå dette i år
• Personalet skal være deltakende i leken inne og ute   • Personalet skal inspirere og engasjere og legge til rette for gode lekemiljø ut ifra barnets utviklingsnivå   • Personalet skal være fysisk og psykisk til stede, hindre negative handlinger og ekskluderende adferd   • Personalet organiserer og legger til rette for mindre og større leke grupper ut fra barnas behov   • Alle barn skal oppleve å høre til og være en del av fellesskapet i barnehagen.   • Pedagogisk analyse: En måte å forstå utfordringer i læring eller atferd slik at en kan finne gode tiltak som faktisk hjelper   • Relasjonssirkel: Et verktøy for å sikre gode voksen–barn-relasjoner.   • Vennebussen: Kartlegging og en modell som brukes for å snakke med barn om vennskap, inkludering utenforskap på en konkret og forståelig måte
Hvordan dokumentere og vurdere arbeidet
• Personalet observerer barnas lek, samspill, trivsel og deltakelse i barnegruppen.   • Relasjonssirkel brukes for å vurdere barnas relasjoner til personalet og sikre at alle barn har trygge voksne rundt seg.   • Pedagogisk analyse brukes ved behov for å forstå utfordringer og utarbeide målrettede tiltak.   • Personalet drøfter observasjoner, relasjoner, lekemiljø og tiltak på avdelingsmøter, pedagogmøter og personalmøter.

• Barnas uttrykk, trivsel, lek, vennskap og deltakelse følges opp gjennom samtaler, observasjoner og daglig dialog med foresatte.   • Foreldresamtaler, foreldremøter, SU og foreldreundersøkelse brukes som grunnlag for vurdering og videreutvikling av barnehagemiljøet.   • Tiltak vurderes jevnlig og justeres dersom de ikke gir ønsket virkning for barnet eller barnegruppen.   • Arbeidet dokumenteres gjennom månedsplaner, evalueringer, praksisfortellinger, observasjoner og pedagogisk dokumentasjon.
Kompetanseutvikling
• Personalgruppa skal være bevisst de ulike voksenstilene (autoritativ, autoritær, forsømmende og ettergivende).   • Personalet skal være kjent med aktivitetsplikten jfr. §41-43 i Barnehageloven.   • Personalet skal arbeide med felles forståelse av hva et trygt og godt barnehagemiljø innebærer i praksis.   • Personalet skal utvikle felles kompetanse ved å gjøre gode observasjoner i ulike aktiviteter gjennom barnehagehverdagen.   • Personalet skal dele erfaringer, observasjoner og gjøre kritisk refleksjon rundt egen praksis.   • Rekomp   • Felleskurs Senja og Sørreisa kommune

2. Helsefremmende oppvekst – HOPP

Helsefremmende Oppvekst - HOPP skal være et tverrfaglig kommunalt samarbeid som skal legge til rette for sunn livsstil for barn og unge i barnehager og skole. Vi skal jobbe for et bevisst forhold til helse, kosthold og aktivitet.

Prosjektet skal bidra til økt trivsel og forebygging av livsstilssykdommer og inaktivitet.

HOPP består av tre elementer:

- Fokus på sunt og godt kosthold
- Fokus på fysisk aktivitet
- Kompetanseheving blant de ansatte

Senja kommunes barnehager skal gjennom HOPP gi barna det beste grunnlaget for å lykkes og ha en sunn, aktiv og trygg oppvekst. Visjonen er at HOPP skal gjennomsyre hele lokalsamfunnet til å fremme befolkningens psykiske helse og livskvalitet.

Alle anbefalinger innenfor kosthold og fysisk aktivitet følger helsedirektoratets retningslinjer.

2.1 Kost og ernæring

Bakgrunn for arbeidet
• Barnehageloven og Rammeplanen.   • Overordnet målsetting for alle kommunale barnehager.   • Progresjonsplan for fagområdene i barnehagen
Mål fra Rammeplanen
• Gjennom medvirkning i mat- og måltidsaktiviteter skal barna motiveres til å spise sunn mat og få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse.   • Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve matglede og matkultur
Våre tiltak for å oppnå dette i år
• Sunt kosthold og felles innkjøpslister etter egne retningslinjer fra HOPP   • Vann som tørstedrikk   • Personalet skal være gode rollemodeller og ha en positiv fremtoning i forhold til kosthold   • Barna får tilbud om frukt og grønt hver dag   • Fokus på næringsrik mat, samt variasjon både ved kalde og varme måltider.   • Barna skal få medvirke i måltids situasjoner ut fra alder og forutsetninger.
Hvordan dokumentere og vurdere arbeidet
• Måltidspraksis vurderes jevnlig i personalgruppen.   • Personalet observerer barnas deltakelse, matglede, selvstendighet og trivsel i måltids situasjoner.   • Tilbakemeldinger fra foresatte, SU og foreldreundersøkelse brukes i videre vurdering av mat- og måltidstilbud.   • Månedspaner, evalueringer og pedagogisk dokumentasjon brukes for å synliggjøre arbeid med mat, måltid og helse.
Kompetanseutvikling
• Personalet skal være kjent med barnehagens rutiner for mat, måltider, hygiene og allergier.   • Personalet skal ha kjennskap til HOPP og Helsedirektoratets anbefalinger for mat og måltider i barnehagen.   • Personalgruppen skal reflektere over måltidet som pedagogisk arena for språk, fellesskap, selvstendighet, medvirkning og matglede.

2.2 Barns psykiske helse

Bakgrunn for arbeidet
• Barnehageloven og Rammeplanen.   • Overordnet målsetting for alle kommunale barnehager.   • Progresjonsplan for fagområdene i barnehagen
Mål fra Rammeplanen
• Barnas psykiske helse skal fremmes i barnehagen.   • Barna skal få støtte til å sette grenser, respektere andres grenser og inngå i trygge fellesskap.   • Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing.
Våre tiltak for å oppnå dette i år
• Senja kommunes handlingsplan for å forebygge mobbing og krenking i barnehagen   • Personalet skal bidra til at barna utvikler et bevisst forhold vedrørende retten til å bestemme over egen kropp og respekt for andres grenser.   - Barnehusets kroppskort   - «Jeg vet» og «snakke sammen» (Salaby)   - Steg for steg/ små steg   - Dramatisering av hverdagshendelser   - Vennebussen   - Relasjonssirkel
Hvordan dokumentere og vurdere arbeidet
• Foreldresamarbeid, foreldresamtaler og daglig dialog brukes som grunnlag for å følge opp barnas trivsel og psykososiale miljø.   • Observasjoner og praksisfortellinger drøftes i personalgruppen på personalmøter, ledermøter og foreldremøter   • Tiltaksplan mot mobbing og krenking.   • Kartleggingsskjema og observasjon av barn.   • Aktivitetsplaner jf. Kap. 8 Barnehageloven
Kompetanseutvikling
• Personalet skal ha kjennskap til aktivitetsplikten i barnehageloven §§ 41–43.   • Personalmøter   • Nettverk og kurs for ansatte for faglig oppdatering

2.3 Fysisk aktivitet

Bakgrunn for arbeidet
• Barnehageloven og Rammeplanen.

• Overordnet målsetting for alle kommunale barnehager.   • Progresjonsplan for fagområdene i barnehagen
Mål fra Rammeplanen
• Barna skal inkluderes i aktiviteter der de kan få være i bevegelse, lek og sosial samhandling og oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger.
Våre tiltak for å oppnå dette i år
• 60 min daglig organisert fysisk aktivitet daglig for alle barn.   • Minimum 2-3 timer utetid daglig for de eldste barna og tilpasset for de minste.   • Personalet skal være aktive rollemodeller ute og inne.   • Turer i nærmiljøet.
Hvordan dokumentere og vurdere arbeidet
• Bilder   • Pedagogisk dokumentasjon   • Diskusjon, refleksjon og evaluering på personalmøter, ledermøter, foreldremøter
Kompetanseutvikling
• Nettverk   • Felles kursdag   • Aktivitetsplan

Planleggingsdager

Personalet i barnehagen har fem planleggingsdager i løpet av barnehageåret, og barnehagen er da stengt.

- 17.08.2026
- 09.10.2026- Felles kursdag for alle barnehager i Senja og Sørreisa.
- 04.01.2027
- 07.05.2027
- 11.06.2027

Sommerstengt barnehage

Barnehagen er stengt 2-4 uker om sommeren. Dette fastsettes i samråd med SU før 1. februar inneværende år. Foreldrene melder inn barnas ferie mellom 01. – 15. april.

Barna skal ha fri fra barnehagen i 4 uker i løpet av barnehageåret, derav 3 uker sammenhengende i løpet av sommeren, fra 15. juni til 14. august.

Kildehenvisning

- Kunnskapsdepartementet. (2005). Lov om barnehage.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). Rammeplan for barnehagen.
- Senja kommune. (2022). Plan for overgang barnehage-skole.
- Senja kommune. (2020). Vedtekter for barnehage.
- Senja kommune. (2019). HOPP-prosjekt.
- Senja kommune: Plan for trygt og godt barnehagemiljø
- EBBA Assessments. (2022).

Illustrasjoner

- Logo fra HOPP- prosjekt, Senja kommune.
- Trygghetssirkel. Senja kommune, Oppstartsamtaler i barnehage – samtalskjema.